

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ב, 2012
מספר השאלון: 208,900421

תנ"ך

לבתי ספר עצמאיים

3 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון	—	עיון בתורה (בראשית, דברים)	—	(9×6)	—	54 נקודות
פרק שני	—	בקיאות בספרים בראשית, במדבר	—	(8×1)	—	8 נקודות
פרק שלישי	—	בקיאות בנביאים ראשונים				
	—	(יהושע, שופטים, שמואל א)	—	(14×1)	—	14 נקודות
פרק רביעי	—	עיון בנביאים אחרונים ובכתובים	—	(6×4)	—	24 נקודות
	—	סה"כ	—			100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.
- ד. הוראות מיוחדות: בפרק הרביעי יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון — עיון בתורה (בראשית, דברים) (54 נקודות)

ענה על שש מהשאלות 1-7 (לכל שאלה — 9 נקודות; מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

1. בראשית, ג', א'-ז'.

א. עיין בפסוק ג' ובפירוש רש"י לפסוק זה:

רש"י: "הוסיפה על הציווי, לפיכך באה לידי גירעון (= הפסד)".

(1) מה הוסיפה חוה בפסוק זה על הציווי של ה' בפרק ב', פסוק י"ז?

(2) לפי רש"י, כיצד הדברים שהוסיפה חוה עזרו לנחש לפתות אותה לחטוא?

(6 נקודות)

ב. "וידעו כי עיךמם הם" (פסוק ז').

רש"י (על פי מדרש): "אף הסומא יודע כשהוא ערום, אלא מהו 'וידעו כי עיךמם הם'? מצווה אחת

הייתה בידם ונתערטלו הימנה".

מהי המשמעות של הביטוי "וידעו כי עיךמם הם", לפי המדרש המובא בפירוש רש"י?

(3 נקודות)

2. בראשית, י"ז, א'-ד.

א. "ואתנה בריתי ביני ובינך" (פסוק ב').

הסבר את תוכן הברית, על פי פסוקים ז'-ח'. (3 נקודות)

ב. "ואתה את בריתי תשמר" (פסוק ט').

על איזו ברית מדובר בפסוק זה? (3 נקודות)

ג. "ונכרתה הנפש" (פסוק י"ד).

לפי רש"י, מהו עונשו של מי שאינו מקיים את הברית? (3 נקודות)

3. בראשית, י"ח, י"ז-י"ט.

א. (1) הסבר את דברי ה': "המכסה אני מאברהם אשר אני עשה" (פסוק י"ז).

(2) לפי רש"י, מדוע ה' לא רצה "לכסות" מאברהם את מה שהוא תכנן לעשות? כתוב

פירוש אחד.

(4 נקודות)

ב. "כי ידעתיו" (פסוק י"ט).

(1) לפי רש"י, מה פירוש המילה "ידעתיו"?

(2) הסבר מדוע ה' "ידע" את אברהם, לפי המשך פסוק י"ט.

(5 נקודות)

4. **בראשית, כ"ד, א'-י'.**

- א. — "ואשביעך בה' אלקי השמים ואלקי הארץ" (פסוק ג').
— "ה' אלקי השמים אשר לקחני מבית אבי" (פסוק ז').
לפי רש"י, מדוע בפסוק ג' הזכיר אברהם שה' הוא "אלקי הארץ", ואילו בפסוק ז' לא הזכיר זאת? (3 נקודות)
ב. לפי רש"י, הסבר מדוע התורה מציינת שעבד אברהם לקח "מגמלי אדניו" (פסוק י').
(3 נקודות)
ג. "וכל טוב אדניו בידו" (פסוק י').
לפי רש"י, מהו "כל טוב אדניו" שלקח אתו עבד אברהם? (3 נקודות)

5. **בראשית, כ"ז, י"ח-כ"ז.**

- א. "אנכי עָשׂוּ בכרך, עשיתי כאשר דברת אלי" (פסוק י"ט).
דברים אלה שאמר יעקב ליצחק, לכאורה אינם אמת.
הסבר את משמעותם האמתית, על פי רש"י. (3 נקודות)
ב. מדוע ביקש יצחק למשש את יעקב (פסוק כ"א) ולא סמך על דבריו? הסבר על פי רש"י.
(3 נקודות)
ג. "וירח את ריח בגדיו ויברכהו" (פסוק כ"ז).
רש"י: "והלוא אין ריח רע יותר משטף העזים?"
הסבר את שאלתו של רש"י, וכתוב כיצד הוא עונה עליה. (3 נקודות)

6. דברים, ח', א'-ד'.

- א. "כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות" (פסוק א').
הסבר את המשמעות של ציווי זה, על פי הפשט אן על פי המדרש המובא ברש"י.
(3 נקודות)
- ב. "אשר הוליכך ה' אלקיך זה ארבעים שנה... לנסתך... התשמר מצותו אם לא" (פסוק ב').
לפי רש"י, מהי המטרה של ההליכה הארוכה במדבר? (3 נקודות)
- ג. "שמלתך לא בלתה... זה ארבעים שנה" (פסוק ד').
כיצד מסביר רש"י (על פי המדרש) את העובדה שבמשך ארבעים שנה לבשו בני ישראל אותם בגדים? (3 נקודות)

7. דברים, י"א, י"ג-ט"ו.

- א. "והיה אם שמעו תשמעו אל מצותי" (פסוק י"ג).
רש"י: "אם שמוע בישן תשמעו בחדש".
הסבר את דברי רש"י. (3 נקודות)
- ב. "ונתתי מטר ארצכם בעתו" (פסוק י"ד).
כתוב את שני הפירושים של רש"י למילה "בעתו". (3 נקודות)
- ג. "ונתתי עשב בשדך לבהמתך" (פסוק ט"ו).
כתוב פירוש אחד של רש"י לברכה זו. (3 נקודות)

פרק שני — בקיאות בספרים בראשית, במדבר (8 נקודות)

ענה על שאלה 8.

8. לפניך עשרה סעיפים (א-י), ובהם קטעי פסוקים.
- בחר בשמונה סעיפים, העתק למחברתך את האות המציינת כל סעיף שבחרת, וכתוב לידה על מה או על מי נאמרו הדברים (לכל סעיף — נקודה אחת).
- "כי חָפֵץ בבת יעקב והוא נכבד מכל בית אביו".
 - "ויגלח ויחלף שְׁמלתיו ויבֹא אל פרעה".
 - "וַיִּפֶּג לבו כי לא האמין להם".
 - "אשר קנה אברהם... מאת עפרן החתי".
 - "נתונם נתונם המה לו מאת בני ישראל".
 - "כסף מְקֻשָּׁה תעשה אתם".
 - "למה זה אתם עוברים את פי ה' והוא לא תצלח".
 - "לא מְקוֹם זרע ותאנה וגפן ורמון ומים אין לשתות".
 - "הִנֵּה כֶּסֶה את עֵין הארץ והוא יֵשֵׁב מִמְּלִי".
 - "הארץ אשר הכה ה'... ארץ מְקַנָּה הוא".

פרק שלישי — בקיאות בנביאים ראשונים (יהושע, שופטים, שמואל א)

(14 נקודות)

ענה על שאלה 9.

9. לפניך תשעה סעיפים (א-ט), ובהם קטעי פסוקים.
- בחר בשבעה סעיפים, העתק למחברתך את האות המציינת כל סעיף שבחרת, וכתוב לידה על מי נאמרו הדברים (לכל סעיף — 2 נקודות).
- "וגם לקחו מן החרם וגם גנבו וגם כָּחֲשׁוּ וגם שָׁמוּ בְּכֻלֵּיהֶם".
 - "ויקחו שָׁקִים בָּלִים לחמוריהם ונֹאדוֹת יֵין בָּלִים ומִבְקָעִים".
 - "רָבִים אשר מתו באבני הברד מאשר הרגו בני ישראל בחרב".
 - "ותהי עליו רוח ה' וישפֹּט את ישראל... ויתן ה' בידו את כוֹשֶׁן רשעתים".
 - "בעד החלון נִשְׁקֶפָה ותיָבֵב".
 - "ויהי כראותו אותה ויקרע את בגדיו ויאמר אָהָה בְּתִי".
 - "ויתקצר נפשו למות. ויגד לה את כל לְבוֹ".
 - "טרם ידע את ה' וטרם יָגֵלָה אליו דבר ה'".
 - "נָפַל לפניו ארצה... ושתי כפות ידיו כְּרֻתוֹת אל המִפְתָּן".

פרק רביעי — עיון בנביאים אחרונים ובכתובים (24 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 10-14 (לכל שאלה — 6 נקודות; לכל סעיף — 2 נקודות).

שים לב: בשאלות שבחרת, יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

10. ישעיה, מ', א'-ח'.

א. "נחמו נחמו עמי" (פסוק א').

אל מי פונה ה' בדבריו אלה?

ב. עיין בפסוק ד'.

הסבר אילו שינויים יחולו בדרך שבה יחזרו הגולים לארץ-ישראל, ומהי המטרה של השינויים האלה.

ג. הסבר את הרעיון המובע בפסוק ח'.

11. ישעיה, נ"ב, א'-י'.

א. "עורי עורי לבשי עֵזר ציון ... ירושלם עיר הקדש" (פסוק א').

הסבר את דברי הנביא.

ב. למה מתכוון הנביא בדבריו "ידע עמי שְׁמִי" (פסוק ו'), ומתי יקרה דבר זה?

ג. עיין בפסוק ח'.

הסבר מהי ראייה "עין בעין", וכתוב מה יראו הצופים.

12. יחזקאל, ג', ט"ז-כ"א.

א. "בן אדם צֹפֶה נתתיך לבית ישראל" (פסוק י"ז).

הסבר מהו תפקידו של הצופה, ומהו תפקידו של הנביא כצופה.

ב. באר את הביטוי "ודמו מידך אבקש", הנזכר הן בפסוק י"ח והן בפסוק כ'.

הסבר לפי כל אחד מהפסוקים מדוע מגיע לנביא עונש זה.

ג. "ונתתי מכשול לפניו" (פסוק כ').

מהו המכשול שמדובר עליו בפסוק זה?

13. תהלים, כ"ז.

א. "בזאת אני בוטח" (פסוק ג').

במה דוד בוטח?

ב. "כי יצפנני בְּסֶכֶה" (פסוק ה').

הסבר את המילה "יצפנני", וכתוב מי "יצפנני" והיכן.

ג. "קִנְיָה אֵל ה'... וקִנְיָה אֵל ה' " (פסוק י"ד).

מדוע הוכפל ביטוי זה?

14. תהלים, קל"ב, א'-ו'.

א. "זכור ה' לדוד את כל עֲנֻתוֹ" (פסוק א').

איזה מעשה של דוד הוא מבקש שה' יזכור, ומדוע מעשה זה מכונה "עֲנֻתוֹ"?

ב. "נָדָר לאביר יעקב" (פסוק ב').

הסבר את הכינוי "אביר יעקב", וכתוב מדוע ה' מכונה במזמור זה דווקא כך.

ג. "מצאנוהּ בַּשָּׂדֵי יַעַר" (פסוק ו').

היכן מצא דוד את מה שביקש? מדוע מקום זה מכונה "שדי יער"?

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך